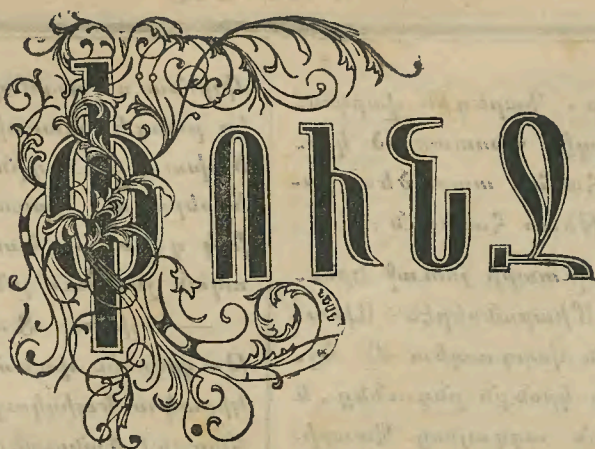

7. Փոփոխ շորեր ԳԵՄԵԼԻ և ԵՄԵԼԻ օրերը կը հրատարակուի :
 8. Տարեկան բաժանարարական և միայն զորս արծար մեծիւ կանխիկ վճարելի, քի՛ մայրաքաղաքիս և իւր արուարձանաց և քի՛ գաւառաց համար :
 9. Վեց և երեք ամսաց համար ալ բաժանորդ կընդունուի :
 10. Տեղական և գաւառական քրատարութեան ծախքը խմբագրութիւնը պիտի վճարէ :
 11. Հատը մէկ դրշ. մեծիւ, և կը գտնուի մասնաւորապէս Պանջե գաբու Սոսնի Պողոս աղայի խանութը :

6. Ծանուցման տողը 3 դրշ. և մէկ անգամի համար : Աւելի աման կըլլայ աւելի անգամներու համար :
 7. Խմբագրութեան վերաբերեալ որեւէ գիր ուղղելի առ Տնօրէն Տէր Ս. Արամանի կ. Պօլիս Պալլը բազար Նաճիկ խան վերի յարկ թիւ 16

ADRESSE

H. S. Zladzadjian

Directeur du Journal Armenien POUNTCHE
 16 Nafie Han. Balouk Bazar Constantinople.

Թիւ 1617

ՉՈՐԵՐԵՄԵԼԻ

1881 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 14

ԱԶԳԱՅԻՆ

Խօսելու տեղն ու ժամանակը որոշել

Շաբաթ օրը, ինչպէս արդէն ծանուցեալ էր, Ս. Պատրիարք Հայրը Պատրիարքարան գտնուեցաւ, և ազգային եկեղեցական ու աշխարհիկ դասերէն պաշտօնաւոր և անպաշտօն բաղմամբիւ ազգայինը դասին շնորհաւորեցին նորին Սրբազնութեան անուան տարեդարձն : Բ. Դրան կողմանէ ալ կրօնական դիւանին գլխաւոր անդամներէն մէկն, Յովնաց պատրիարքական Գեր. փոխանորդն և այլ նշանաւոր անձինք իշան Պատրիարքարան ի շնորհաւորութիւն : Նոյն առաւ և մեր զբաղմունքն հարկադրեցին զմեզ՝ սոյն քաղաքավարական պարտքն անձամբ չկատարել, և այսօր հրապարակաւ շնորհաւորել, եթէ երբեք կարեւորութիւն կընծայուի մեզ և մեր շնորհաւորութեանց :

Սակայն տխուր եմք, որ այս տօնախմբական ընդունելութեան ժամանակ տեղի ունեցած անցքը մեր դիտողութեան առիթ եղած է, զոր համարձակ պիտի հրատարակեմք, հաւատացած լինելով թէ Ս. Պատրիարք Հայրը միշտ շողորդութիւն լսելէ չախորժիր, և կրարհաճի ունին խոնարհեցունել լրագրական անկեղծ ու անաչառ դիտողութեանց : Յաւանքս յոյժ, իմանալով որ Ս. Պատրիարքն Յովնաց պատրիարքական Գեր. փոխանորդն իւր քով գտնուած ժամանակ, Հայ մեծատուններն անտարբեր հռչակել և դառնապէս գանգատեր է նոցա դէմ, կրկնելով և երեքկնելով, թէ չեն օգներ ինձ, դրամ չեն տար, լոկ սէր և համակրութիւն կ'այտնեն, և այլն : Չեմք կրնար ըսել, թէ բոլորովին անարդար են այս գանգատներն, բայց այսպիսի գանգատներ տօնախմբական հանգիսի մը ժամանակ առաջի յունական փոխանորդին ընել բոլորովին անպատշաճ ու անվայել է : Հայ մեծատուններն յազգասիրութիւն և յառատաձեռնութիւն յորդա-

րելու յարմար միջոցներ ու ժամանակներ չեն պակսիր : Տարակոյս չկայ, թէ արտաքոյ յարմար միջոցներու և ժամանակներու՝ նոցա դէմ խօսիլն ուրիշ արդիւնք չունենար, այլ միայն բոլորովին վատացունել գանգոյ : Թրքական ուսմիկ առած միակայ, թէ անժամանակ խօսող արաղային գլուխը կկտրեն :

Կաղաչեմք, ներուի մեզ՝ դիտել նաև այս առիթը, թէ նոյն պէս անպատշաճ և անվայել է եկեղեցւոյ բեմէն քարոզել թէ եպիսկոպոսներ կան, որք Պօլսոյ մէջ կուտեն, կիսմեն ու կթափառին : Այսպիսի եկեղեցականներն յորդորելու, յուզողութիւն հրաւիրելու տեղն Պատրիարքարանն է, կրօնային ատեանն է : Եկեղեցւոյ բեմն՝ ժողովրդեան համար խօսելու տեղ է : Ինչ օգուտ, եկեղեցւոյ բեմէն եպիսկոպոսաց և այլ եկեղեցականաց դէմ ընդհանրապէս խօսելէն, երբ պաշտօնական վայրաց մէջ լուծելու կպահուի :

Նոյնպէս ի հարկէ անպատշաճ կհամարուի, երբ կիսուի, թէ Ս. Պատրիարք Հայրը՝ ազգային ժողովոյ ատենագրութեանց տալագրական ծախսը վրայ խօսք բացուած ատեն, չէ թէ ազգային ժողովոյ այլ Պատրիարքարանի մէջ կըսէ, թէ ատենագրութիւններն հրատարակել կուզէր, որպէս զի այս անուն երեսփոխանին խօսքերն բոլոր Հայերն լաւ կարդան : Ս. Պատրիարք Հայրն կարող է համարձակ այս և այլ այսպիսի դիտողութիւններ ընել ազգային ժողովոյ մէջ, և մինչև իսկ ատենագրութեանց տալագրութեամբ հրատարակման խափանումն առաջարկել : սակայն պատշաճ չէ ժողովէն դուրս խօսիլ և նոր դժուարութեանց տեղի տալ :

Աւասիկ, պտնք են մեր դիտողութիւններն, և կարծեմք թէ ուշագրութեան արժանի են, և կարծեմք թէ Ս. Պատրիարքը կը հաճի ի նկատի առնուլ ո՛չ երբեք երկուսնալով մեր անկեղծութեան վրայ :

Այսօր դարձեալ կանգնեմք և կծանուցանեմք Պատրիարքարանի, թէ Կիլիկիոյ Տ. Մկրտիչ կաթողիկոսն ճանապարհի ամեն պատրաստութիւն տեսած է, և մէկ քանի օրէն կմեկնի մայրաքաղաքէս : Ընծայի համար զմեքիններ իսկ առնուած են շուկայէն : Ազգային վարչութիւնն է թէ այսօր կամ վաղն ալ ազգու միջոցներ ի գործ չդնէ խնդրոյն վերջնական կարգադրութեան համար, ծանր պատասխանատուութեան ներքեւ պիտի մնայ : Ստուգուած է մեր հրատարակած այն զրոյցը, թէ Պէրաթին փոփոխութեան համար Բ. Դրան ըսած է որ ճնշման ներքեւ դրած է ինքն առ դատականախարարութիւնն : Բայց ի՞նչ երեսով սոր պիտի կոխէ Կիլիկիոյ վիճակն, որոյ բոլոր կողմերն ժողովուրդն արդէն դժգոհ էր իրմէ տարակոյս չկայ թէ ժողովուրդն երես պիտի դարձունէ իրմէ, նկատելով որ դարձած է ազգային ու եկեղեցական ամենայն իրաւունք առ ոտն կոխուած, փառասիրութեամբ և տարապայման յամառութեամբ : Կը պահանջէ եղբր, որ երբ ինքն Ս. Էջմիածնի վեհափառ Հայրապետին անունն յիշատակէ և յիշատակել տայ Սոց վիճակին մէջ, փոխադարձաբար իւր անունն ալ բոլոր Թուրքիոյ վիճակաց մէջ յիշատակուի : Ահաւասիկ դեռ այսպիսի պահանջ ունենել կընէ, զորս ընդունիլ անկարելի է : Կիսազայ վերջին նորակաղմ յանձնաժողովոյ հետ ալ որոյ անդամներն ինքն ընտրած է գրեթէ :

— Մուշէն գրուած ընդարցակ նամակ մը կծանուցանէ, թէ Մշոյ կառավարին յատուկ հրամանագրով խանութէսիլի գայմագամն, ոստիկանութեան հարկապետ մը և մէկ քանի զինուոր Մշոյ Ս. Կարապետի վանքը զրկել է իմանալու և քրննելու համար այն գանգատներն, որ տեղի ունեցած են վանքին արտերն բռնութեամբ և յանդուրի գրաւող, և այս առիթիւ ամեն յափշտակութիւն ու

զրկանք ի գործ դնող քրդաց դէմ : Այս պաշտօնեայք երբ վանքը կհասնին, վանքին արտերը գրաւող և վանքին պատուհան եղող քուրդ պէյը քանի մը հարիւր զինեալ և հեծեալ քուրդ առնելով հետը՝ կերթայ կը յարձակի վանքին վրայ : Կպաշարէ զայն և հրացանի կրօնէ : Դայմագամն, ոստիկանք և վանականք դուրս կեննեն վանքէն, և հրացանով կպատասխանեն քրդաց հրացաններուն, և կյաշողին վանել յեղուզակ քուրդերն՝ բարեբաղդաբար մեռեալ ու վիրաւոր չունենալով իրենց մէջէն : Բաջ Դայմագամն, կառավարչէն ստացած հրահանգին վրայ, ոստիկանութեան զինուորներ կը հաւաքէ, մէկ մասը վանքին շուրջը կզետեղէ ի պաշտպանութիւն, իսկ միւս մասն հեռն առնելով՝ քրդաց գտնուած տեղը կերթայ կհասնի, անձնատուր ու զինաթափ ըլլալու նշան ու հրաման կուտայ, բայց չեն հնազանդիր քուրդ ապստամբք : Եւ որովհետեւ Դայմագամն ապստամբաց վրայ կրակ ընելու բացարձակ արտօնութիւն և մանաւանդ բաւական զօրութիւն չունէր, չկրնար զինու զօրութեամբ նուաճել : ուստի կհարկադրի նոր հրահանգի և նոր զօրութեան ըստ պատել այն կողմանց և մասնաւորապէս վանքին անապահով վիճակը տեղեկագրելով առ վըսեմափայլ կառավարին Մշոյ : Պատ. նամակագիրն յայտնելով թէ ի պաշտօնէ և մանրամասն կերպիւ Պատրիարքարանի հաղորդուած է այս դէպքը, կվերջացունէ նամակն յոյս յայտնելով թէ տեղական կառավարութեան ձեռք առած միջոցներն ապարդիւն չպիտի մնան : Իսկ մեր մեր Թուրք պաշտօնակիցներէն կինդրեմք, որ բարհաճին իրենց թերթերուն միջոցաւ հրատարակել այս ցաւալի դէպքը, որպէս զի մեր Թուրք հայրենակիցք եւս իմանան և գիտնան, թէ յեղուզակ և ապստամբ քուրդք որչափ կնեղեն կհարստահարեն ժողովուրդը, և պատուհաս դար-

ձած են գիւղացի ժողովրդեան և մեր ազգային նուիրական հաստատութեանց, և թէ՛ որչափ հոգ ու զբաղմունք կ'աւանդեն կայսերական բարեխնամ կառավարութեան:

— Վանէն եկած նամակներուն նայելով՝ սեպտ. 27ին Վան բաւական ձիւն եկեր է: Գարեգին վարդապետ հակառակ Պատրիարքարանին իրեն քաշուած հեռագրին և լրագրաց հրատարակութեանց թէ սեպտ. 10ին Բաղէշ ուղևորեր է, տակաւին Վան կ'մնայ և վանքեր պտըռելով օրերը կանցնէ: Ազգային գործերը խիստ անկանոն կընթանան շնորհիւ Գարեգինի կուսակցութեան: Վարժապետանոցի շարունակութեան համար բացուած հանգանակութիւնը դադարեցուցեր են, տեսնելով որ Պ. Սարգեան հակառակ տնօրէն ժողովի հրահանգին՝ վարժապետանոցին բոլոր գոյքերն ամենայն անարգութեամբ ծախած է աճուրդի հանելով: Կըսուի, թէ 2 ոսկի արծէքաւոր բանը մինչեւ 20-30 ղշի ծախուեր է: Վանայ ուսական փոխհիւպատոսկամարական պէյ ի Ռուսաստան ուղևորեր է:

— Միացեալ ընկերութեանց Տնօրէն ժողովը 10 օսմանեան իւրա տուեր է Վանէն դարձող Պէյլէրեան Տաճատ էֆէնտիի իւրեւ վերադարձի ճանապարհի ծախք. մինչդեռ Պէյլէրեան էֆէնտի Վանէն վերադարձի ծախք ուղած ատենը հեռագրած էր թէ այսպիսի ծախք մը տալու սովորութիւն չունի ընկերութիւնը: Հարկ կ'համարիմք հարցունել Տնօրէն ժողովը, թէ ընկերութեան կեդրոնական ժողովը որ նստին մէջ որոշուեցաւ այդ սովորութիւնը բաժնալ, և հետեւաբար 10 օսմ. իւրա տրուեցաւ Պէյլէրեանի:

Այս առթիւ, արդարութեան պարտք մը կատարած ըլլալու համար կ'հրատարակեմք թէ, մեր ընդունած բոլոր տեղեկութիւններն նպաստաւոր են Տաճատ էֆէնտիի: Կլկայեն թէ իւր պաշտօնը միշտ ուղղութեամբ կատարած և արդիւնաւոր հանգիստացած է, բնաւ հակառակ չը վարուելով ընկերութեան և իւր մէջ հաստատեալ պայմանագրոյն ո՛րեւէ տրամադրութեան, և թէ՛ Տ. Գարեգին վարդապետ Սըրուանձտեանց՝ Տաճատ էֆէնտիի հակառակած է, զնա պաշտօնակ ընելով իւր եղբայրն նորա յաջորդ զնելու համար, ինչպէս որ վարժապետանոցը գրեր է՝ 7 լիրա ամսականաւ, մինչդեռ բընաւ արժանիք և կարողութիւն

չունի եղեր: Գարեգին վարդապետ՝ այսպէս հաստատած կըլլայ իրեն համար տարածեալ հազիտութեան համբաւն:

— Քանի մը տարի յառաջ Երուսաղիմայ Միաբաններէն Աթա նաս անուն վարդապետ մը հըռոմէական կրօնքն ընդունեց, և հռոմէական ազգայնոց Պատրիարքարանին միջոցաւ դատ բացաւ Երուսաղիմայ ազգային վարչութեան դէմ, բողոքելով թէ իւր սեպհական կալուածներն բռնի գրաւուած են. բայց յայնժամ չյաջողեցաւ և դարձաւ Պօլիս: Այժմ կ'սեմք, թէ սոյն դատին համար վերստին հռոմէական Պատրիարքարանին կողմանէ գրուեր է առ Բ. Դուռն, և որոշուեր է որ վարդապետն Երուսաղէմ երթայ, և տեղւոյն դատարանին յանձնուի: Ահաւասիկ, Երուսաղիմայ մեր ազգային վարչութեան համար զբաղման պատճառ եղող խնդիր մ'ալ, որոյ կարգադրութիւնը ի հարկէ բազում աշխատութեան պէտք ունի, վասն զի Աթա նաս վարդապետն պաշտպան ունի ոչ միայն հռոմէական Պատրիարքարանն, այլ և Երուսաղիմայ դադիական հիւպատոսարանը, եւ թերեւս այս անգամ ուրիշ զօրաւոր պաշտպաններ ալ աւելնան: Յաւալի է արդարեւ, Երուսաղիմայ ազգային վանքն այսպէս յաճախ ներքին խնդիրներով զբաղեալ տեսնել, որոյ փաստներն ազգը կկրէ անշուշտ: Վանական վարչութիւնն պարտի դէթ այսուհետեւ փոյթ տանիլ ներքին անդորրութեան ու ներդաշնակութեան համար: Արդէն բաւական ունիմք արտաքին հակառակորդներ ու ռիսիկներ. եւ թէ ի ներքուստ ալ երթան աւելնան դոցա վրայ՝ անտարակոյս դժուարին կըլլայ դիմադրել:

— Ազգային կեդրոնական սընտուկին նոր ելեւմտացոյցին մէջէն վերցուեր է՝ ազգային դաստիարակութեան յատկացեալ 30 հազար ղշի տարեկան գումարն: Դաստիարակութեան յանձնող պէտք ունեցող մեր ազգին համար մինչդեռ այդ փոքրիկ գումարն իսկ կզլացուի, միւս կողմանէ Գաղղիոյ պէս կրթեալ ու դաստիարակեալ նախանձելի երկրի մը մէջ կարի յոյժ սակաւ կը համարուին դաստիարակութեան համար արդէն որոշեալ միջոցներն ու մեծամեծ գումարներն, և միշտ մանաւանդ վերջին տարւոյս մէջ նորանոր միջոցներ ու գումարներ կ'հայթայթին: Գաղղիոյ ազգային ժողովը շարունակ

միլիոնաւոր գումարներ անխնայ կը բարդէ դաստիարակութեան ծախուց գումարին վրայ: Մեք խօսելու մէջ յառաջ կերթանք, իսկ գործելու համար ո՛րեւէ եական շարժում չենք ընել:

— Կիլիկիոյ Տ. Մկրտիչ կաթողիկոսին փոխանորդ գեր. Տ. Կիրակոս եպիսկոպոս Սսէն հե. հազրով ծանուցեր է Պատրիարքարանի, թէ հռոմէական ազգայնոց առաջնորդ Հայր Սահակ վարդապետ վերադարձեր է ի գիրկ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ կյուսամբ, որ Սահակ վարդապետ իւր մայրենի սուրբ Եկեղեցւոյն և Ազգին օգտակար ու հաւատարիմ պաշտօնեայ մը կը լինի և բարւոք ծառայութիւններ կ'մատուցանէ:

— Մեծաւ շնորհակալութեամբ կ'հրատարակեմք, թէ Ս. Պատրիարք Հայրն Միացեալ ընկերութեան նուիրեր է՝ Տփլիսի պատուարժան ազգայնոց կողմանէ իրեն ընծայեալ հազար ընկալիի գումար մը:

— Ազգային ժողովը վաղ առաւօտ նիստ ունի, օրակարգն ըլլալով «Ծրագիր թաղային մատակարարութեան օրինաց»:

— Հայազգի հռչակաւոր պատկերհան մեծապատիւ Աղա Յովհաննէս Ալվազովսքի՝ երկուշաբթի առաւօտ մայրաքաղաքս գալով, Պէյօղլու անգղիական օթեւանն իջաւ:

— Ըստ Թէրճէմանը—Հագիգաթի՝ Ներսէսեան էֆէնտի դատ պիտի բանայ եղեր Ռուս հարկւրապետին դէմ, առարկելով թէ օսմանեան օրինաց մէջ թէպէտ աղջկան մը չափահաս ըլլալն որոշող ժամանակ մը նշանակուած չէ, սակայն աղջկանց ամուսնութեան համար ծնողաց հաճութիւն ունենալն զլիաւոր պայման մ'է:

ԿԱԹՈՒՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ՊԱՇՏՈՆԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ Տ. ՄԿՐՏԻՉ ՍՐԲԱՉԱՆԻ (ՏԵՒ ԲԷ՝ 1616)

Սոյն այս պատասխանագիր Տ. Մկրտիչ Սրբազանի Պատրիարքին և Կրօնային Ատենին համակամ առաջարկութեանց և դիտողութեանց հետո՝ չէ երբէք:

Հաստատենք:

Մինչդեռ Պատրիարքը իւր կըրկին պաշտօնական գրովք յանձն Հայաստանեայց սուրբ Եկեղեցւոյ վարչական անբաժանելի ֆոնդին կը խնդրէ Տ. Մկրտիչ Սրբազանէն, և կառավարկէ նմա սիրողաբար որ ընդունի առաջարկեալ պայմանագիրն, եւ ստորագրէ. կը

պատասխանէ նա թէ՛ « Եկեղեցւոյն անբաժանելի ֆոնդը իւր հաստատութեան թուականէն ի վեր . . . իւր թեմական Եկեղեցիներովը թէ՛ Գրիստոնէական Ս. Հաւատոյ ուղղափառ դաստիարակութեամբ և թէ՛ Երուսաղիմայի Հայաստանեայց առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ ֆոնդին անբաժան չա՛ն է ընդ ժշտ իւր » որով այնպէս թիւր և գայթակեցուցիկ մեկնութիւն մը կուտայ Պատրիարքին առաջարկութեան և կը զրպարտէ զնա (որպէս և զՀայրապետն Հայոց) որ՝ որպէս թէ ի բանս Հաւատոյ ի Ծէսս և յԱրարողութիւնս հեշտաճող և հեշտաճող անուանած ըլլալ Սոյ կաթողիկոսութիւնն և անոր թեմական եկեղեցիները, այն ինչ պարզապէս Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ վարչական ֆոնդին կը հրաւիրէ զինքը, որ ապաքէն մի է և անբաժանելի, որմէ եւս ոչ թէ Կիլիկիոյ այլ նոյն ինքն Տ. Մկրտիչ Սրբազանն է բաժանեալ առ իւր կամակոր յամառութեամբն և ապրտամբական ընթացքովն աւարարով:

Տ. Մկրտիչ Սրբազան երբ իւր այս հակազգային ընթացքը թողու, և անշուշտ անկեղծութեամբ ճանաչէ իւր պաշտօնին լիակատար օրինակը, և ըստ այնմ վարէ Սոյ կաթողիկոսութեան պաշտօնը հակառակ և հետեւաբաւերուն գործածութիւնն ինքնին կը դադրէ և պէտք է դադրի եպիսկոպոսական Ձեռնադրութեան Ծիսարանէն իսկ:

Սուտ է, սակայն, բացարձակ թէ՛ ամենայն Հայոց Հայրապետը Կիլիկիոյ ազգայնոց նկատմամբ « Թողք մեռելոց թաղել զմեռեալս իւրեանց » ըսած է, զոր հանապաղ կը յեղյոյրէ Տ. Մկրտիչ Սրբազան: Այս ստույգութիւնը խայտառակած ենք արդէն: (Տես երես 771-772):

Տ. Մկրտիչ Սրբազանի առաջարկեալ պայմանագիրն, ոչ թէ ինչպէս ինքը կը գիտէ, Սոյ կաթողիկոսութեան սուրբ Միւռոն օրհնելու և Եպիսկոպոս Երուսաղիմայի և Կիլիկիոյ թեմերէն վրայ հոգևորապէս անբաժան հսկողութեան երաւոյնը կը բաւնայ, այլ ընդ հակառակն Կիլիկիոյ կանոնական պայմանին ենթարկելով միայն՝ որ Սոյ կաթողիկոսութեան նոյն արքայական ֆոնդին Պատրիարքին կատարեն. Ս. Միւռոնը միայն Կիլիկիոյ վիճակաց համար օրհնեն, և առանց գրաւոր հաճութեան Պատրիարքին իրենց թե-

մերեն դուրս Միւսնաբաշխ նը-
ուիրակ չհանեն. կիլիկիոյ թեմա-
րուն համար միայն Եպիսկոպոս
ձեռնադրեն, և այն դրաւոր հա-
ճութեամբ Պատրիարքին, ինչ-
պէս կանոնադրուած է արդէն
Սոյ Տ. Միքայէլ Բ. կաթողիկո-
սին օրով, որմէ այս մասին զեկ-
իսկ առնուած է, (Տես երես 481-
483 և 497-500, Տես նաեւ ի
յաւելուածն գործոյ Սոյ վա-
նոց կանոնադրութեան 184-ի-
նոյ, որ ոչ միայն Եպիսկոպոսի,
այլ և վարդապետի յետադիմ-
ութիւն Սղգային Պատրիարքա-
րանէն հրաման առնուլ կօրինա-
գրէ), ըստ եկեղեցական կանո-
նաց հոգեւորապէս հնազանդին
Արարատեան Մայր Աթոռոյ ա-
ռաքելայ ջորդ Հայրապետին, որ
եկեղեցւոյ պաշտօնէից դասա-
կարգութեան եւ վարչութեան
խնայ է ՕՐԻՆՕՐ և ԻՐԱՒԱՄԲ. և
անոր անուան յիշատակութիւնը
կատարեն և կատարել տան ի
թեմօրայս իւրեանց ըստ աղօ-
թական բանից Խորհրդատետրի
Ս. Պատարագին: (Տես երես 77
-79):

Նոյն պայմաններն ո'չ Աղգային
եկեղեցական պատմութեան հա-
մարմնը քան է, և ո'չ ալ Հայաս-
տանեայց Ս. Եկեղեցւոյ հնաւանդ-
դրութեան անհամայն, ինչպէս կը
գիտէ Տ. Մկրտիչ Սրբազան, զի
ո'չ ապաքէն Աղուանից Տ. Սիմէօն
կաթողիկոսին, Եպիսկոպոսաց,
Տանուտետրոց, վանականաց, Իշ-
խանաց և ին ստորագրած և առ
Տ. Տ. Եղիա Հայրապետն Հայոց
տուած պայմանագիրն Տ. Մկր-
տիչ Սրբազանին առաջարկեալ
պայմանագրէն ծանր և խորհրդ-
աւորական պայմաններ կը պարունա-
կէ. (Տես երես 136-140). ո'չ
ապաքէն 1441 թուականին Աղ-
թամարայ Տ. Դաւիթ կաթողի-
կոսն հանգերձ իւր Միաբանու-
թեամբ, Հայոց Տ. Տ. Կիրակոս
Վիրապեցի Հայրապետին հապա-
կութեան խոստացած է. (Տես երես
292). ո'չ ապաքէն նոյն Աղթա-
մարայ Տ. Նիկողայոս և Տ. Թովմա
կաթողիկոսներն իսկական ա'յն-
պիսի պայմաններ ստորագրած են,
որք ո'չ միայն Հայաստանեայց Ս.
Եկեղեցւոյ ընդհանրական Հայ-
րապետաց հաւանութիւն կը կանոնէ,
այլ և իրենց յաջորդաց յետադիմ-
ութեան և հապապութեան ի ձեռն ա-
մենայն Հայոց Հայրապետին ըստ
իւ համանէ. (Տես երես 304-309).
ո'չ ապաքէն նոյնօրինակ պայման-
ներ են Աղգային Հոգեւոր և Գե-
րագոյն ժողովոց Աղթամարայ
վանուց համար սահմանած իսկա-
նաւորութեան, և նոյն վանուց թե-
մին եկեղեցական և Այխարհա-

կան Երեսօրինակաց ստորագրած
պայմանները. (Տես երես 329-338
և 383-412). և ո'չ ապաքէն Տ.
Մկրտիչ Սրբազանի առաջարկեալ
պայմաններն ա'յն պայմաններն պատճեն
է, զոր հոգեւոր է Աղթամարայ
այթման կաթողիկոս Տ. Խա-
չատուր Սրբազան, և զոր Պատ-
րիարքը յատուկ տեղեկագրով
ներկայած է Աղգային ժողովոյ:
(Տես երես 1050-1054):

Արդ՝ այս ամենայն և այլ սո-
ցին նման պատմական հաւաս-
տիք ըստ որում կապացուցանեն
թէ՝ նոյն պայմաններն ո'չ հոգեւոր
քան է և ո'չ Հայաստանեայց Ս.
Եկեղեցւոյ անհամայն, այլ նոյն իսկ
Աղգային Եկեղեցական պատմու-
թեան առ մեզ հասուցած նոյն-
օրինակ պայմանագրոց յետեւ վը-
րայ ի գիր առնուած. ուրեմն
անտեղի են բոլորովին Տ Մկրտիչ
Սրբազանի խորհրդածները:

Իսկ գալով Տ. Մկրտիչ Սրբազա-
նի այն դիտողութեան թէ՝ «Ըստ
Աղգային Եկեղեցական պատմու-
թեան 5-6 Եկեղեցականէ բաղ-
կացեալ Ատեան կամ ժողով մը
յետեւս և հարկ չէ Սոյ կաթո-
ղիկոսութեան նկատմամբ պայման
առաջարկել, որքան տալ և կրօ-
նական սրբազորութիւնները
չնայ տակ դնել և ինչ»:

Կըսեմք:
Ժողովոյ կամ Ատենի մը յետ-
հասութեան համար անոր անդամաց
թուոյն իւր կամ շատ ըլլալուն վը-
րայ հապապութիւն չէ, այլ անոր ու-
նեցած իշխանութեան և իրաւասութեան
սահմանին վրայ. ուստի Աղգային
Կեդրոնական վարչութեան կրօ-
յին Ատեանն եթէ Սոյ (ինչպէս
և Աղթամարայ) կաթողիկոսու-
թեան նկատմամբ ո' և է քննադ-
նութիւն մ' ընելու իշխանութեան և իրա-
ւասութեան չունի, կուղէ 5-6 ըլլայ
անոր անդամաց իւր կուղէ 5-6
հարեւոյ յետհասութեան չկրնար ու-
նենալ. իսկ եթէ ունի անդամաց
5-6 իւրեւ ալ քանակ է:

Արդ՝ տեսնենք ունի՞ կրօնային
Ատեանն զնոյն իշխանութեան և իրա-
ւասութեան հետեւաբար և յետհա-
սութեան թէ ոչ:

Կոստանդնուպոլսոյ Հայոց Արք-
եպիսկոպոսն ըստ որում Եկեղե-
ցական վիճակային ժողովոյ քը-
ուէարկած քննարկեալ ցանկին վրայ
կընտրուի Աղգային ժողովէն, որ
իւր մէջ ունի և կիլիկիոյ թեմա-
կան վիճակաց Եկեղեցւոցի զա-
ւառական երեսօրինակներ, և կայ-
սերական հրովարտական կը հաս-
տատուի իրեն և Հայրապետական
Փոխանորդ Պատրիարք Թուրքիոյ
Հայոց. նոյնպէս եւ կրօնային
Ատեանն վիճակային Եկեղեցա-

կան ժողովոյ պատրաստած քննար-
կեալին վրայ Աղգային ժողովէն
կընտրուի և Բ. Դոնէն կը հաս-
տատուի. ըստ որում կրօնային
Ատեանն կայսերական երեսօրինակ
տառեալ Աղգային Սահմանա-
դրութեան համաձայն Նախագ-
հանութիւն Կոստանդնուպոլսոյ Հայ-
րապետական Փոխանորդ Պատրի-
արքին Թուրքիոյ Հայոց կրօնա-
կան գործոց ընդհանուր հետադիմ-
ութեան ՊԱՇՏՈՆ և Հայաստանեայց Ս.
Եկեղեցւոյ զաւանթութիւնն և ա-
ւանդութիւնները անշուշտ հա-
ւանդութիւններն ունի, ըստ
որում Եկեղեցականաց իրենց
պաշտօնին և պարտաւորութեան
վերաբերեալ խնդիրները քննար-
կելու և ի հարկին հարկելու Ի-
ՐԱՒԱՄԲ և ԻՐԱՒԱՄԲ իւրեւ ունի.
Ըստ որում իւր ձեռնհասութե-
նէն քեզ եղած խնդրոց լուծման
համար Եկեղեցական վիճակային
ժողովոյ քննարկեալ անոր հո-
գայն քննարկելու ՊԱՇՏԱՒՈՐ է. ըստ
որում այս ժողովն ալ իւր ձեռն-
հասութեանէն քեզ գառած խնդ-
րոց համար ամենայն Հայոց Հայ-
րապետին կը դիմէ, և անոր հա-
մար քննարկեալ և յայտարարեալ
կրօնային Ատենին ԳՈՐԾԵԼ. (Տես
Աղգային Սահմանադրութեան 28
և 29. և վարչական կազմակեր-
պութեան Օրինաց 41. 44 և 45-
յօդուածները), և ըստ որում
Թուրքիոյ Հայոց բոլոր առաջ-
նորդական վիճակաց հետ, ինչ-
պէս Աղթամարայ նոյնպէս և Սը-
ոյ Կաթողիկոսութեան Աղգային Կեդ-
րոնական վարչութեան նոյն պայ-
մանական Տեսչութեան Երեսօրինակ
եւ Սահմանադրական օրենք և
Աղգային ժողովոյ քննարկեալ քննար-
կեալ (Տես երես 844-845 և 1106
-1114), ուրեմն կրօնային Ատ-
եանն օրենք և իրաւասութեան
իշխանութեան և իրաւասութեան Սոյ կա-
թողիկոսութեան համար եւս
ըստ իւրեւ Եկեղեցական կանո-
նաց հրահանգներ ՏԱՆՈՒ, պայմաններ
ՈՐՈՇԵԼՈՒ և ԱՌԱՋԱՐԿԵԼՈՒ:

Այս օրենքին յետհասութեան է
ահա, որ կրօնային Ատեանն Պատ-
րիարքին հետ համակամ 1874-
1876ի յրջանին կրօնական ժողո-
վոյն ըստ յանձնարարութեան Ե-
կեղեցական վիճակային ժողովոյ
և ըստ Հայրապետական կոնդա-
կին Աղթամարայ կաթողիկոսու-
թեան համար ի գիր առած պայ-
մանները (Տես երես 1044 և 1050
-1053), վերջերորդ յօդուածի մը
յաւելմամբ քննարկեալ քննարկեալ
Սոյ կաթողիկոսութեան հա-
մար, որ Երեսօրինակ և Կա-
թամարայ կաթողիկոսութեան
ուրեւ հաստատութեան չունի քննար-
կեալ կրօնական սրբազորութիւն-

ները քննարկեալ տակ դնելու, այլ,
ինչպէս ըսինք արդէն, Կանոնա-
րութեան ենթարկելու համար մի-
այն:

Հետեւաբար ո'չ երկուստէք
զոհողութեան և ո'չ երկուսոց
— Արարատեան Մայր Աթոռոյ
Գահակային և Սոյ վանահայր
վիճակաւորին — ներկայութեան
հարկ և պէտք չկայ երբեք, ինչ-
պէս կը պահանջէ Տ. Մկրտիչ
Սրբազան օրինակ բերելով Տ. Տ.
Փիլիպպոս Հայրապետին Սոյ Տ.
Ներսէս Կաթողիկոսին ներկա-
յութեամբ յերուսաղէմ գումա-
րած ժողովը:

Եթէ այս օրինակ ժողով մը
իսկ գումարուի այսօր, պէտք է
գիտնայ Տ. Մկրտիչ Սրբազան որ
տակաւին պարտաւոր է իրաւունք
հաւանութիւն — ի հրամանս Հայրա-
պետին ամենայն Հայոց, որպէս
զնախորդն իւր զՏ. Ներսէս, ինչ-
պէս կը գրէ նոյն ժողովոյն ժա-
մանակակից պատմիչ Տ. Առաքել
Վարդապետ Դավթիսեցի:

«Յորոյ (Տ. Տ. Փիլիպպոսի) Դը-
րիստոսածաւալ քարոզութիւնն և
հոգեբուրդ վարդապետութիւնն
քաղցրացեալ հանուր ժողովն
գումարեալ եկեղեցականք և աշ-
խարհականք, յորս էին գլխա-
ւորը կաթողիկոսն Սոյ Տէր Ներ-
սէս և առաջնորդն Երուսաղէմի
Աստուածատուր վարդապետն
Դիմիտրի-Պետրոս ԽՈՐԱՐԶԵՍՆ և հը-
րաման Հայրապետին Փիլիպպոսի,
եւ հաստատեցին զկանոնական
բանս երեքտասան գլուխ», և ինչ:
(Տես նոյն պատմիչ Գլ. ԻԵ. (25)
երես 325):

(Մանգուլ յաւելում)

Բ. Դոնէն ուսուսական դեսպա-
նին ծանուցագրոց պատասխաներ
է, թէ քիչ օրէն բանակցութեան
պիտի սկսի պատերազմական
հարկին խնդրոյն համար: Յատ-
կապէս յանձնաժողով մը պիտի
կազմուի. Բ. Դոնն կողմանէ
արտաքին գործոց նախարարն և
գերմանացի խորհրդատուն, և
Ռուսիոյ կողմանէ՝ դեսպանն ու
Բեդերսպուրկէն եկող Պ. Թորնէր:

Չարչուի քէպիտէ ըէսամ
պամամըլար սօգաղընտա 36 նօ-
մէրօլու տիւրքեանտա եաղմա-
ճըլը իտէն Մովսէսին իփլասընա
հիւքմ օլունարագ խուսուսաթը
իփլասիյէսինին բույէթինէ աս-
հապը մաթլուպտան Յակոբ էֆ-
Համամճեան իլէ Երանոս էֆէնտի
Կիւմիւլճեան մուվազգաթէն սին-
տիգ թային գըլընմըլ օլտուգ-
լարընտան միւփիւսը մէրգում
զիմմէթինտէ ալաճաղը օլանլա-
ըն գանօնը թիճարէթին 170ին-

ճի մատուցած մուծիպինճէ մէր-
գուման մուլագագաթ սինտիքէ-
րին ասալէթէ թահվիլի վէ եա-
խօտ եէնիտէն իսթիխտամը ի-
ճապ իտէն վէքիլէրին ինթիխապ
վէ թայինի հագգընտա իշթիշարէ
օլունմագ իւզէրէ իշպու 1297
սէնէսի թշրինի էվվէլին 24 ինճի
ճուճաա էրթէսի կիւնի սաաթ
7 տէ իքինճի մահքէմէի թիճա-
րէթէ կէլմէլէրի իլան օլունուր :
Ս. Հ.

ԻԼԱՆ

ԷՎԳԱՅ ՆԵՉԱՐԷԹԻ

Ճէննէթմէքեան պէզմը ալէմ
վալիտէ Սուլթան թապսէրահագ-
րէթէրի իլէ ճէննէթմէքեանՍուլ-
թան Մահմուտ խան սանի հագ-
րէթէրի էվգաֆը շէրիֆէլէրի
միւհագաթընտան Գարա Օսման
գատէ Հաճի Հիւսէյին վէ էսէրի
գատէ Մէհմետ էֆէնտի վէ խա-
ճա Հանիֆէ խաթուն վէ Մէհ-
մետ էմին աղա վէ Հէքիմ Եու-
սուֆ վագըֆլէրինէ մէրպուլէտ-
րէմիթ վէ Գէմէր Էտրէմիտ գա-
ղալէրինտէքային զէլթուն պաղ-
չէլէրի հասըլաթը իլէ մէնկէնէլէր
վարիտաթը տօքսան եէտի սէնէի
մալիյէսի բուզը գասըմլիտան ի-
թիպարէն պէշ սէնէիլի մագ-
թունէն իլգամ գըլընճաղընտան
թալէպ օլանլէրին Տէրը սաա-
տէթտէ իսէ վարիտաթը ումու-
միյէ իտարէսինէ, մահալինտէ
իսէ մէճլիսի իտարէյէ իլանը թա-
րիխնտէն օթուզ պիր կիւնէ գա-
տար միւրաճաաթ իթմէլէրի ի-
լան օլունուր :
5-5

29 իլուլ 97

ԻԼԱՆ

ԷՎԳԱՅ ՆԵՉԱՐԷԹԻ

Ճէննէթմէքեան Միհրիմահ
վալիտէ Սուլթան հագրէթէրի
վագըֆնտան իսկիւտարտա խանը
սէպիլին միւշթմէլաթը իլէ պէ-
րապէր քերայէ վիրիլէճէյինտէն
թալիպ օլանլէրին թարիխը իլան-
տէն Նիհայէթ պիր հաֆթայա
գատար էվգաֆը հիւմայուն վա-
րիտաթը ումումիյէ իտարէսինէ
միւրաճաաթ իլլէմէլէրի իլան օ-
լունուր :
2-5

8 թըշրինի էվվէլ 97

ԻԼԱՆ

ԷՎԳԱՅ ՆԵՉԱՐԷԹԻ

Ճէննէթմէքեան էպու էլ ֆա-
թիհ Սուլթան Մէհմետ խան զա-
ղի թապսէրահագ հագրէթէրի իլէ
ճէննէթմէքեան Սուլթան Ահմետ
խանը էվվէլ հագրէթէրին ճա-
միի շէրիֆլէրին տըշ հավուլէ-
րինտէ իյտի էսթիհասնտա տէօրթ
կիւն զարֆընտա քիւշատ օլու-
նաճագ սէրկի վէ թապլալէրտէն

ալընաճագ բուսուճաթը պէր
վէշնը փէշին թէսիմի խաղինէ
օլմագ իւզրէ մագթունէն թալի-
պինէ իհալէ օլունաճաղընտան,
թալիպ պուլունանլէր իլանը թա-
րիխնտէն զիւհիճճէնին եէտինճի
կիւնինէ գատար էվգաֆը հիւ-
մայուն վարիտաթը ումումիյէ ի-
տարէսինէ կէլմէլէրի իլան օլու-
նուր :
3-3

5 թշրինի էվվէլ 97

ԻԼԱՆ

ԷՎԳԱՅ ՆԵՉԱՐԷԹԻ

Պէյօղլունտա Ասմալը Մէսճիտ
մահալլէսինտէ գապրիսթան սօ-
գաղընտա էլլի իւշ նօմէրօ իլէ
մուրագգամ պիր պապ օտա խա-
ղինէի էվգաֆը հիւմայունտան
քերայէ վիրիլէճէյինտէն թալիպ
օլանլէրին թարիխի իլանտէն Նի-
հայէթ պիր հաֆթայա գատար
էվգաֆը հիւմայուն խաղինէի ճէ-
լիլէսի վարիտաթը ումումիյէ ի-
տարէսինէ կէլմէլէրի իլան օլու-
նուր :
3-3

5 թշրինի էվվէլ 97

ԻԼԱՆ

ԷՎԳԱՅ ՆԵՉԱՐԷԹԻ

Պէշիքթաշտա վարօր իսկէլէոի
ճիվարընտա օն իւշ նօմէրօլու
տիւքեան, և եինէ մահալը մէզ-
քիւրտէ վափօր իսկէլէսի գահ-
վէսի, վէ եինէ մահալը մէզ-
քիւրտէ թուզլա վէ քիրէմիտ սէր-
կիլէրի, վէ իսկիւտար վափօր
իսկէլէոինտէ մա միւշթմէլաթ
գահվէ. Եէնի—պաղչէ խասթա-
խանէսի գուրպինտէ էլլի վէ էլլի
իքի վէ էլլի տէօրթ վէ էլլի ալ-
թը վէ էլլի սէքիզ վէ ալթմըշ
վէ ալթմըշ իքի վէ ալթմըշ տէօրթ
վէ ալթմըշ ալթը նօմէրօլու սէ-
քիզ պապ տէքեաքին իլէ Օրթա-
քէյ վափօր իսկէլէսինտէ քեա-
յին մա միւշթմէլաթ գահվէ,
վէ Գապլաթաշտա եիւզ տօքսան
իւշ վէ եիւզ տօքսան պէշ վէ
եիւզ տօքսան եէտի վէ եիւզ
տօքսան տօքուզ վէ իքի եիւզ
պիր վէ իքի եիւզ իւշ նօմէրօլէր
իլէ մուրագգամ ալթը պապ տէ-
քեաքին : Հըրքայի շէրիֆտէ Գա-
րագօլհանէ թախտընտա տէօրթ
վէ ալթը նօմէրօլու իքի պապ
տէքեաքին, վէ խասքէյտէ չէնտ
կէօզ գայըգահանէ, Մահմուտ —
փաշատա սիւլիւս հիսսէ, Շիշէճի
խանը, Միրկուն փաղար գայըղը
Համիտիյէ իմարէթի իթթիսա-
լինտէ տէօրթ պապ տիւքեան,
Պօղաղ իլինտէ Պէպէք իսկէլէսի
իլէ, Գուրու—չէշմէ իսկէլէսի խա-
թապ չէքիսի, վէ գարիլէի մէզ-
քիւրտէ քեային չէշմէնին սաղա
կէտիլի, Թօփխանէտէ Ղարարի
Մէհմետ էֆէնտի ճամիի շէրիֆի

թահտընտա իւշ պապ տիւքեան,
էպու — էլ — ֆաթիհ սուլթան
Մէհմետ խան հագրէթէրինին
թիւրպէյի շէրիֆլէրի ճիվարըն-
տա մալիւմ էլ գըթաաթ տէ-
քեաքին, վէ խօճա փաշա հա-
մամը քէօշէսինտէ պիր գըթա
արսա, վէ Հաթապ—դարուսըն-
տա սօղանճըլարտա գահվէ,
Գօսդաաա եէթմիշ պէշ վէ եէթ-
միշ եէտի նօմէրօլու իքի պապ
տիւքեան, Գատըմ փաշատա տէֆ-
թէրտարպաշը Հասան էֆէնտի
ճամիի շէրիֆի թահտընտա գըրգ-
իւշ վէ գըրգ պէշ նօմէրօլու իքի
պապ տիւքեան, Ճէրահ փաշա-
տա էլլի ալթը նօմէրօ տիւքեան,
Էյուպտէ Պօսթան իսկէլէսինտէ
արսա, Պօղաղ իլինտէ Գանլըճա
փաղար գայըղը իլէ ալթը վէ
գըրգ նօմէրօլու իքի պապ տէ-
քեաքին, վէ Ալթը մէրմէրտէ
եիւզ, վէ եիւզ իքի վէ եիւզ
տէօրթ վէ եիւզ ալթը վէ եիւզ
օնպէշ վէ եիւզ օն եէտի վէ
եիւզ օն տօքուզ վէ եիւզ եէկիր-
մի պիր վէ եիւզ եէկիրմի իւշ վէ
եիւզ եէկիրմի պէշ նօմէրօլու
տէքեաքին, Եէնի—ճամիի շէրի-
ֆի հալիուսընտա գըրգ նօմէրօ-
լու տիւքեան, Լալէլիտէ սէքսէն
պիր վէ սէքսէն իւշ նօմէրօլու
իքի պապ տէքեաքին, Պապը
Մէրասքէրի փիշկեահնտա ալթ-
մըշ սէքիզ վէ եէթմիշ նօմէրօլու
իքի պապ տէքեաքին, իքի եիւզ
տօքսան տօքուզ սէնէսի մու-
հարրէմինտէն իթիպարէն զիւր
օլունան տէքեաքինէ թալէպ օ-
լանլէր թարիխի իլանտէն Նիհա-
յէթ զիւհիճճէնին եէկիրմի պէ-
շինճի կիւնինէ գատար էվգաֆը
հիւմայուն վարիտաթը ումումիյէ
իտարէսինէ կէլմէլէրի, վէ միւտ-
տէթը մէգըլէրտէն սօնղաա իհա-
լէյի գաթիլէլէրի իճրա գըլընտ-
ճաղը իլան օլունուր :
97 թշրինի էվվէլ 40 1-7

Ա. Զ. Դ.

Պօլիս Չաքմաքճըլար փողոց
թիւ 20 և ի Գիւրքի խան թիւ
23 գրատունները բոլոր գասա-
կան և կրօնական գրեանց հրա-
մաններն առնուած լինելով, յա-
ճախորդք կարող են ամենայն
գիւրութեամբ, ուր որ կամին
ուղարկել :
3-8

Նորայրի Գաղղիարէն — Հա-
յերէն ընդարձակ բառարանին
7երդ թերթն ալ հրատարա-
կեցաւ : Մէն մի թերթի գինն
է 60 փարայ : Բաժանորդու-
թեան գինն է 1 1/2 օսմ. ոսկի,
վճարելի կանխիկ : Կը գտնուի
ամեն Հայ գրավաճառաց քով :

PILULES HOLLOWAY
ԴԵՊՈԶԻՏ ԳՈՒՐՈՒՆԻ

Լեարդի, ստամոքսի և աղիքներու
ամեն տեսակ անկարգութեանց համար
խիստ ընտիր է սոյն գեղահատը. և
մեն շղային տկարութեան ուժաթա-
փութեան և տխրութեան համար. Կը
ջնջէ և աւհեա կընէ ամեն տեսակ ան-
շափաւորութեանց հետքերը : Երտի և
երկամանց վրայ օգտակար աղիքնու-
թիւն մ'ունի. արիւնը մաքրելով նոցա
խանգարեալ վիճակը կը կանոնաւորէ,
և գրգռելով կենսական գործարանները
կը զօրացնէ : Իւր դեղական մեծ աղ-
գեցութեամբ սրտախառնութիւն, կրծ-
ուութիւն, մաղձային հիւանդութիւն,
նեք, որովայնի մէջ լցուած կազեր,
զլիթ ցաւեր կը վանէ, մարսողութիւնը
կը չափաւորէ, և մարմինը մաքրուե-
լով բոլոր այն աղտոցութիւններէ որ
շատ անգամ զանազան հիւանդութեանց
սկզբնապատճառ կըլլան, առողջ որ-
ժեղ և բնական դերքը կը զգենու :

ONGUENT HOLLOWAY

ՍՊԵՊԱՆԻ ՀՈՒԼԼՈՒԻ

Մորթային հիւանդութիւնք և վէրք
բուժելու մասին ունեցած պալաւա-
կան յատկութեանցը չհաւասարիք լի-
նաւ ուրիշ դեղ մը. հին կամ նոր թու-
նաւոր վէրքեր, ուռնք, քաղցկեղ
(շէրէէշէ), սրունից և ստեանց վէր-
քեր կամ բոլորովին կանցնին և կամ կը
լաւանան. օգտակար է նաև հարբուխի,
հազի, սրտի բարբախման, մանաւոր
օղացաւ (եւլ) ըսուած հիւանդութեան.
Իւր կաղդուրիչ, և զօրաւոր աղիքնու-
թեամբ խոյլ (սըճա) հիւանդու-
թեան ապականիչ գորութիւնը ինչ
աստիճան որ ըլլայ կը դիմադրէ :
Այս գեղերուն գործածուելու եւ
ղանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր
տիփի վրայ, որ կը գտնուի ամեն դե-
ղավաճառներու քով, և մանաւորա-
պէս Պահճէ գարու Թաշ խանի կող-
մերը Պ. Գասոլարեանի գեղարք
ն. 7 կը ծախուի :
Աւելի առնել ուզողը կը հրաւիրուի
առ հեղինակն տօքթօր Հոյոուէ
Լօնտօն Օքսփօրտ փողոց թիւ 333:

Դ. ՐԱՄԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒ ՊՕԼԻՍ

15 Հոկտեմբեր 1881

Գօնասիտէ	15-11
Երկաթուղեաց	Ֆրնդ. 45-
Թրամուէյ	0. 1. 5-90
1863ի փոխառութիւն Ֆրնդ.	88-
1865ի »	» 88-30
1869ի »	» 87-50
1872ի »	» 27-
Օսմանեան վրան 100 ղէն	
Մէհիլէյ	107-20
Մէթալիք	205-20
Հիւնդոց	207-20
Վեցնոց	124-
Պղինճ	680-
Թղթագրամ	1060-
Ռուսիոյ Բօլ	90-20
Գաղ իսկան վրա	87-30
Անգղիական »	110-3
Գրիմից	31-20

ՏԵՌՈՒՆ ԵՒ ՏԵՐ

Հ. Ս. ԱԼԱՔԱՆԵՍԻ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԶԱՐԴԱՐԻՒՆ
Կ. Պօլիս Սուլթան Համա